

Norvēģija

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:

Valsts iekārta:

Valsts valoda:

Galvaspilsēta:

Norvēģijas Karaliste
konstitucionāla monarhija
norvēģu
Oslo

Teritorija

Platība:

Sauszemes robeža:

Krasta līnija:

Robežvalstis:

Administratīvais iedalījums:

Lielākās pilsētas:

323 802 km²

2 542 km

25 148 km

Somija 727 km, Zviedrija 1619 km, Krievija 196 km

19 grāfistes (filki)

Oslo, Bergena, Stavangere, Tronheima, Fredriksta, Drammene

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (01.01.2015):

Pieaugums (2014):

Reliģijas (2004):

Etniskais sastāvs (2007):

5 165 802*

1,1%*

luterāņi 85,7%, pentakostieši 1%, Romas katoļi 1%, pārējie kristieši 2,4%, musulmaņi 1,8%, pārējie 8,1%**

norvēģi 94,4% (ieskaitot ap 60 tūkst. sāmu), pārējie eiropieši 3,6%, pārējie 2%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2014):

IKP pieaugums (2014):

IKP uz vienu iedzīvotāju (2014):

IKP PPP (2014):

IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2014):

Preču eksports (2014):

Preču imports (2014):

Eksporta partneri (2014):

Importa partneri (2014):

Eksporta produkti:

Importa produkti:

Galvenās nozares:

Dabas resursi:

Ienākošās uzkrātās ĀTI (2013):

Izejošās uzkrātās ĀTI (2013):

Valūta (2014):

Fiskālais gads:

Inflācija (2014):

Bezdarba līmenis (2014):

Uzņēmumu ienākumu nodoklis:

3,15 triljoni NOK*

2,2%*

613 366 NOK

339,5 miljardi USD** (50. vieta pasaulē)

65 900 USD** (12. vieta pasaulē)

897,8 miljardi NOK*

560,7 miljardi NOK*

Lielbritānija 22,9%, Vācija 16,9%, Nīderlande 12,8%, Francija 6,0%, Zviedrija 5,7%, Beļģija 4,8%, Dānija 3,7%, ASV 3,6%, Ķīna 2,3%, Polija 1,8%, Spānija 1,7%, Dienvidkoreja 1,6%, Somija 1,5%*

Zviedrija 12,3%, Vācija 11,9%, Ķīna 9,5%, Lielbritānija 6,5%, ASV 6,2%, Dānija 6,1%, Nīderlande 3,7%, Francija 3,4%, Polija 3,2%, Itālija 3,1%, Kanāda 2,6%, Somija 2,3%*

nafta un tās produkti, dabas gāze, krāsainie metāli, zivju izstrādājumi

transporta līdzekļi, metāla izstrādājumi, ķīmiskie produkti, pārtikas preces
ieguves rūpniecība, pārtikas rūpniecība, kuģu būve, celulozes un papīra
ražošana, metālapstrāde, ķīmiskā rūpniecība, kokrūpniecība,
tekstilrūpniecība, zvejsaimniecība

nafta, dabas gāze, dzelzsrūda, varš, svins, cinks, titāns, pirīts, niķelis, zivju
resursi, meža un ūdens resursi

1,20 triljoni NOK*

1,21 triljoni NOK*

Norvēģijas krona (NOK); 1 EUR = 8,3544 NOK***

kalendārais gads

2%*

3,4%*

27%

* Norvēģijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://www.ssb.no/english/>

** Central Intelligence Agency - <http://www.cia.gov/>

*** European Central Bank - <http://sdw.ecb.europa.eu>

Papildus informācija

Tālsarunu kods: +47
Interneta IDL: .no

Norvēģija, kas tulkojumā nozīmē „ceļš uz ziemeļiem”, atrodas Eiropas pašos ziemeļos. Ziemeļaustrumos tā robežojas ar Krieviju un Somiju, austrumos ar Zviedriju, rietumos to apskalo Norvēģu jūra, ziemeļos Ziemeļu ledus okeāns, ziemeļaustrumos Barenca jūra, dienvidos Ziemeļjūra. Tā ir ļoti izstiepta ziemeļu-dienvidu virzienā un šaurākajā vietā ir tikai 7 km plata, savukārt platākajā vietā sasniedz 430 km.

Kaut arī liela daļa Norvēģijas teritorijas atrodas aiz polārā loka, siltā Golfa straume, kuras atzars plūst gar tās krastiem, padara klimatu ievērojami maigāku. Norvēģija ir kalnaina, tās gleznainās ainavas veido tūkstošiem ezeru, piekrastes salu un fjordu - garus, šaurus jūras līčus, kas dziļi iestiepjas sauszemē. Fjordus izveidojis ledājs,

kam kūstot radās ūdens izgrauztas dziļas ielejas. Fjordi ir dabiskas ostas, kas slēpj mazus zvejnieku un zemnieku ciematīņus. Garākais ir Songnefjords, kas iestiepjas iekšzemē 204 km. Krasta līnija ar visiem līčiem ir 25 148 km gara. Norvēģijas dabai raksturīgas plakankalnes, augsti kalni un meži. Lielākais ezers ir Mjēsa (363 km²), lielākais ledājs Justedālsbēns –(485 km²), garākā upe - Glomma (610 km). Teritorijas augstākā virsotne ir Galhēpigens (2469 m v.j.l.). Norvēģija ir Eiropas 5. lielākā valsts, tās platība ir 323 802 km².

Norvēģijas piekrastes rajonos ir mērens jūras klimats, bet pašos ziemeļos tas ir subarktisks. Centrālajos rajonos un, it īpaši kalnos, valda

kontinentāls klimats ar karstām vasarām un aukstām ziemām. Aiz polārā loka vasarā ir novērojamas polārās dienas, bet ziemā polārās nakts. Vidējā janvāra temperatūra dienvidos ir +3°C, ziemeļos -12°C, vidējā jūlija temperatūra ir no +15°C līdz +16°C, dažreiz līdz +25°C pat ziemeļu rajonos. Vidējais nokrišņu daudzums austrumos ir 300 mm gadā, bet rietumos - līdz 3000 mm gadā.

Norvēģijas vēsture vairumam asociējas ar tēlaino Vikingu laiku, tomēr, laika posmā no 9. gs. – 10.gs. Norvēģijas pagānu tradīcijas pamazām pārņēma kristietība. Norvēģiju kristīja 1030. gadā. Mēra epidēmijas laikā no 1349. līdz 1350. gadam bojā gāja liela daļa iedzīvotāju (40% - 50%). Tas radīja gan ekonomisku, gan sociālu pagrimumu, un Norvēģija kļuva politiski novājināta. No 1380. gada līdz 1814. gadam Norvēģija atradās Dānijas pakļautībā. 1536. gadā notika reformācija un Norvēģiju formāli iekļāva Dānijas sastāvā. 1814. gada 17. maijā tika pieņemta Norvēģijas konstitūcija. Pilnīgu neatkarību Norvēģija ieguva 1905. gadā. No 1940. līdz 1945. Norvēģiju okupēja nacistiskā Vācija. Kopš 2. Pasaules kara Norvēģija ir piedzīvojusi strauju ekonomisko izaugsmi un pašlaik ir viena no pasaules bagātākajām valstīm. 1949. gadā Norvēģija pievienojās NATO.

Tikai aptuveni 3% Norvēģijas zemes ir piemērotas lauksaimniecībai, tādēļ šajā nozarē strādā tikai neliela iedzīvotāju daļa.

Daudz cilvēku nodarbināti rūpniecībā, arī naftas un dabasgāzes ieguvē, kuģubūvē un kalnrūpniecībā.

Norvēģijai ir viena no lielākajām kuģu flotēm pasaulē. Vairāki tūkstoši cilvēku strādā kuģu būvētavās un dokos, kā arī uz daudzajiem tirdzniecības kuģiem un prāmjiem, kas apgādā rietumu krasta salas un ostas. Norvēģijas nozīmīgākā osta ir Oslo, kurā dzīvo gandrīz pusmiljons cilvēku. Oslo ir Norvēģijas kultūras lielpilsēta un rūpniecības centrs.

1969. gadā Ziemeļjūrā tika atklātas lielas naftas un dabasgāzes atradnes. Šajā nozarē strādā tūkstošiem cilvēku, kas būvē

naftas platformas un pārstrādā jēlnaftu. Norvēģija ar naftas produktiem spēj apgādāt gan vietējo, gan vairāku Eiropas valstu tirgu.

Pasaules arhitektūras vēsturē īpašu vietu ieņem norvēģu stāvbaļķu baznīcas. Atšķirībā no guļbaļķu būvēm, kurās baļķi novietoti horizontāli, šajās baznīcās sienas veidotas no vertikāli saliktiem baļķiem. Veidojot konstrukciju, nav izmantota neviena nagla, tomēr baļķi ir savienoti tā, ka ziemā iztur smago sniega segu.

Norvēģu virtuves pamatā ir zivis un jūras produkti. Iecienītākās ir dažādos veidos pagatavotas mencas un foreles, sālītas siļķes ar kartupeļiem, cepts vai kūpināts lasis, ceptas butes un ātes, vārītas krevetes, kā arī vaļa gaļa. Norvēģi pienu lieto ļoti lielā daudzumā. Par delikatesi tiek uzskatīts kazas siers. Norvēģijas virtuve nav iedomājama bez dažādiem gaļas izstrādājumiem – steikiem, cepešiem, šnicelēm, savvaļas dzīvnieku gaļas un putnu gaļas ēdieniem. Populāras ir arī dažāda veida putras. Visieciņākais dzēriens ir kafija, kuru lieto ļoti lielos daudzumos, kā arī kefīrs, jogurti un dažādu augļu kompoti. No alkoholiskajiem dzērieniem populārākie ir alus, viskijs, degvīns, džins un dažādi liķieri.

Norvēģijas lielākais dārgums ir tās brīnišķīgā un neskartā daba. Ievērojamākie apskates objekti ir Karaļpils, Vigelanda skulptūru parks, Akershus cietums, vecpilsēta, Rātsnams, Kārļa Džonsa un Frederika vārti, Parlamenta ēka, Nacionālā teātra ēka, Frognera parks ar skulptūrām, Gustava Vigelāna memoriālais muzejs, Edvarda Munka muzejs, Vēstures muzejs, Nacionālā galerija, norvēģu tautas muzejs, izklaides centrs - „Tusenfrūda”, Vikingu muzejs, „Kon-Tiki” muzejs galvaspilsētā Oslo. Netālu no galvaspilsētas atrodas Holmenkolene – slavens slēpošanas kūrorts, Drobaka – vasaras kūrorts ar Oskaraboras cietoksni un Jūras muzeju. Lillehammerē ir 17. Ziemas Olimpisko spēļu galvaspilsēta un izcils ziemas sporta veidu kūrorts. Telmārka ir mūsdienu kalnu slēpošanas dzimtene. Netālu atrodas Skjēnes atrakciju parks, Rjūkanas funikulers, Atrendēle ar vecpilsētu un Grimstāde ar Ibsena muzeju.

Norvēģija ir slēpošanas dzimtene. Šeit tika atrastas senāko slēpju paliekas, un arī vārds „slēpe” ir cēlies no norvēģu valodas. Sniegotajos ziemas mēnešos Norvēģijas laukos labākais pārvietošanās veids ir slēpošana. Daudzās pilsētās tiek rīkotas trampīnlēkšanas sacensības. Populāri ir ikgadējie slēpošanas festivāli, tāpat arī slēpošana brīvā dabā.

Norvēģijā dzimuši rakstnieki - Henriks Ibsens, Knuts Hamsuns un Sigrija Unsete, komponists Edvards Grīgs, mākslinieks Edvards Munks un pasaules apceļotājs Tūrs Heijerdāls.